

[Justitsministeren.]

ninger, der er fremsat vedrørende forslagens enkelte bestemmelser. Der bliver sikkert anledning til i det udvalg, som jeg forventer bliver nedsat, at gå i enkeltheder med endnu flere af forslagens bestemmelser.

Om baggrunden for selve det problem, som har givet anledning til dette lovforslag, er der blevet redegjort dels i bemærkningerne til lovforslaget, dels i fremsættelsestalen og dels af de ærede ordførere her i salen, og jeg skal ikke for mit vedkommende komme med yderligere bemærkninger på dette område.

Jeg føler egentlig kun trang til at fremhæve, at problemet med at indføre en rigsdagskontrol eller en ombudsmand i dansk forvaltning for mig ikke er eet problem, men flere. Jeg mener, man skal se på sagen således: Er der trang til at indføre en militær ombudsmand, er der trang til at indføre en ombudsmand, der fører tilsyn med administrationen, og endelig, er der trang til at indføre en ombudsmand, der også i større eller mindre omfang fører tilsyn med domstolene? Mine betænkeligheder ved det foreliggende lovforslag har været store; de har ikke været lige store på alle de forskellige områder, men betænkeligheder har jeg altså haft, og det har jeg også redegjort for i min fremsættelsestale her fornylig.

Det har allerede været nævnt, forsåvidt angår spørgsmålet om tilsynet med den militære forvaltning, at man i Norge er gået den vej, at man har nedsat et ombudsmandsnævn til at føre tilsyn på disse områder. Jeg kunne supplere denne oplysning med, at spørgsmålet om at indføre en ombudsmand til at føre tilsyn med statens civile forvaltning har være fremme i den almindelige teoretisk-juridiske debat i Norge, men dér har opfattelsen været den, som vel også har været den overvejende opfattelse blandt jurister herhjemme, at man ikke har ment at burde indføre en civil ombudsmand. Spørgsmålet blev iøvrigt diskuteret dels ved nogle møder vist i Oslo i 1949, dels og navnlig blev spørgsmålet om borgernes retssikkerhed overfor forvaltningen drøftet på det nordiske juristmøde i Stockholm i august 1951, hvor, såvidt jeg erindrer, den norske professor Andenæs redegjorde for disse særlige spørgsmål.

Hvad angår administrationen, mener jeg i og for sig, det er rigtigt, som man har fremhævet i dag, at der i befolkningen,

med rette eller med urette, er opstået en vis mistillid til administrationen eller dog grene af den. Jeg tror også, det er rigtigt, ja, jeg tror, det er utvivlsomt, at den største del af denne mistillid må føres tilbage til den kendsgerning, at vi i de senere år i vidt omfang har fået bemyndigelseslove, og i det hele taget til den kendsgerning, at forvaltningen er blevet udvidet så kolossalt.

Det, der har været betænkeligheden for mig i denne forbindelse, er, om justitsombudsmanden er det eneste og rette middel til at afhjælpe denne misère. Der har i det underudvalg, der har beskæftiget sig med spørgsmålet, været peget på andre fremgangsmåder; man har også været løseligt inde på det i dag, og jeg skal navnlig nævne det, der for mig står som noget af det vigtigste, nemlig spørgsmålet om en udvidet pligt for administrationen til at begrunde de afgørelser, der træffes i administrationen. Man må naturligvis være klar over, at en regel om, at administrationen har en ubetinget pligt til at begrunde enhver af de afgørelser, der træffes, vil støde på praktiske vanskeligheder, men en udvidet mulighed for borgerne til at få at vide, hvad grunden er til den afgørelse, der er truffet i deres sag, tror jeg nok man skulle kunne nå frem til.

Jeg vil gerne, da man i dag fra forskellige sider har været inde på det, pege på forbilledet for systemet, nemlig den svenske ombudsmandsordning. Jeg mener, man skal udvise nogen forsigtighed, når det drejer sig om at parallelisere indenfor et område som forvaltningen. Det har været den almindelige opfattelse i det fællesnordiske lovgivningsarbejde, at medens det var relativt let at skabe fælles retsregler indenfor f. eks. familierettens område og indenfor handelslovgivningen, så var det, når man kom til forvaltningsretten og forøvrigt også til andre dele af den offentlige ret, strafferetten, uhyre vanskeligt at drage paralleller. Den vanskelighed har man forsåvidt også taget hensyn til i forfatningskommissionen, idet man netop har fremhævet, at man ikke uden videre kan overføre den svenske ombudsmandsinstitution, men må nøje tilpasse den efter danske forhold. Jeg vil alligevel pege på problemet om, hvorvidt man kan parallelisere, når det drejer sig om forvaltningsområdet.

Jeg erkender altså, at der, forsåvidt angår spørgsmålet om tilsyn med administrationen,